

Guidelines og jura

+

lidt om attester

Peter Bak Mortensen
Ekstern lektor

Spørgsmål

Kan en læge blive stillet juridisk til ansvar for ikke at have fulgt guidelines?

Hvad betyder "stillet juridisk til ansvar"?

Disciplinæransvar

- Ansættelsesretlige konsekvenser
- Sanktioner fra klageinstans
- Sanktioner fra tilsynsmyndighed

Strafansvar

- Oftest i form af bøde

Erstatningsansvar

- Erstatningspligt

Autorisationslovens § 17

En autoriseret sundhedsperson er under udøvelsen af sin virksomhed forpligtet til at udvise **omhu og samvittighedsfuldhed**, herunder ved benyttelse af medhjælp, økonomisk ordination af lægemidler m.v.

Omhu og samvittighedsfuldhed = overholde almindelig anerkendt faglig standard

Faglige vejledninger fra sundhedsstyrelsen

Der er væsentlig forskel på Sundhedsstyrelsens faglige vejledninger og guidelines.

Eksempel:

Vejledning om sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold (Vejledning nr. 9658 af 16/08/2018)

“Vejledningen præciserer den omhu og samvittighedsfuldhed, som læger og andet sundhedspersonale skal udvise i deres virke ved kønsidentitetsforhold som beskrevet i denne vejledning”

Faglige vejledninger fra Sundhedsstyrelsen er forpligtende

Hvad er en national kliniske retningslinje og hvad er en guideline ?

En national klinisk retningslinje indeholder alene anbefalinger for de udvalgte 8-10 velafgrænsede problemstillinger i patientforløbet.

Nationale kliniske retningslinjer komplementeres og suppleres af andre retningslinjer, f.eks. guidelines udarbejdet af videnskabelige selskaber.

En guideline er en behandlingsvejledning, der kan være enten monofaglig eller tværfaglig

Kan en læge ifalde disciplinæransvar,
hvis lægen ikke overholder en
guideline?

Har en læge altid handlet under almindelig
anerkendt faglig standard, hvis lægen ikke
følger en guideline?

Har en læge altid handlet i
overensstemmelse med almindelig
anerkendt faglig standard, hvis lægen
følger en guideline?

Er guidelines forpligtende?

“De nationale kliniske retningslinjer er **ikke juridisk bindende**, og det vil altid være det faglige skøn i den konkrete kliniske situation, der er afgørende for beslutningen om passende og korrekt sundhedsfaglig ydelse.”

“Der er ingen garanti for et succesfuldt behandlingsresultat, selvom sundhedspersoner følger anbefalingerne. I visse tilfælde kan en behandlingsmetode med lavere evidensstyrke være at foretrække, fordi den passer bedre til patientens situation.”

KLINISKE GUIDELINES VEDRØRENDE UNDERSØGELSE, DIAGNOSTIK OG
BEHANDLING AF KUTANE MELANOCYTÆRE NÆVI OG KUTANT MALIGNT
MELANOM (MM)

”Det forventes, at læger, som behandler patienter med malignt melanom, anvender og har kendskab til relevante guidelines, men udredning og behandling af den enkelte patient kan afvige fra gældende guidelines. **Guidelines fratager ikke lægens ansvar for at foretage en individuel vurdering af patienten** og en deraf følgende udredning og behandlingsplan baseret på den enkelte patients sygdom, behov og ønsker.”

Disciplinærnævnets praksis

- Nationale kliniske retningslinjer eller guidelines omtales kun sjældent i afgørelser fra nævnet.
- Kun få sager fører til kritik med den begrundelse, at behandlingen ikke fulgte faglige retningslinjer.
- Nationale kliniske retningslinjer og guidelines er oftest udtryk for en faglig standard, der er **højere** en "almindelig anerkendt faglig standard" .

Disciplinærnævnets praksis 2

- Konklusion:
- Disciplinærnævnet giver ikke kritik for behandling, **alene fordi** behandlingen afviger fra guidelines.
- Hvis behandlingen afviger fra guidelines, så kan der efter en konkret vurdering gives kritik, men kun hvis behandlingen skønnes at være under almindelig faglig standard.

Konklusion

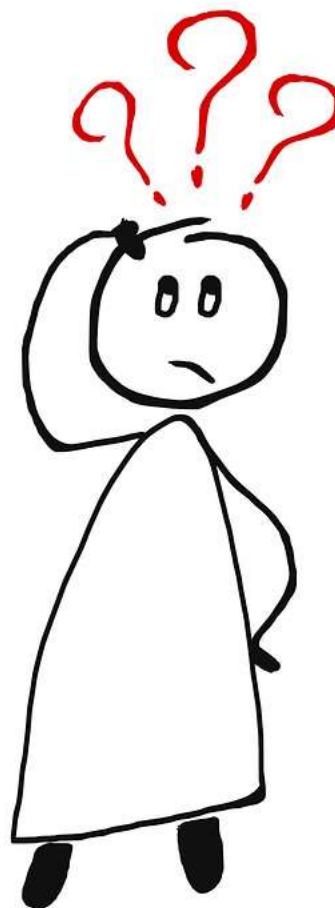
Kan en læge blive stillet juridisk til ansvar for ikke at have fulgt guidelines?

Svar: Nej

Spørgsmål?

Det Juridiske Fakultet

Lægeattester

Sundhedslovgivning om attester

Autorisationslovens § 20

- Krav vedrørende udformning af attest
- Pligt til at udforme attest over for offentlige myndigheder

Bekendtgørelse nr. 908 (2011)

- Form og tidsfrister

Sundhedslovens § 43

- Videregivelse af oplysninger

Case

En kvinde henvendte sig til en psykiater i forbindelse med ægteskabelige problemer. Ved afslutningen af behandlingsforløbet udfærdigede psykiateren et udskrivningsbrev (epikrise), hvoraf bl.a. fremgik, at forholdet mellem ægtefællerne havde udviklet sig patologisk, og at "eksmanden havde tilføjet patienten usædvanlige og alvorlige psykiske traumer."

Er dette en lægeerklæring?

Case

I et brev "Til rette vedkommende" skrev en læge bl.a., at der efter hans mening var mange indicier på, at sønnen var faderens incestoffer.

Brevet blev skrevet på opfordring af faderens tidligere kæreste i forbindelse med en samværssag. Lægen var læge for sønnen og ekskæresten.

Lægen sagde, at brevet ikke var en erklæring, men en bekymringssskrivelse.

Er brevet en erklæring?

Hvad er en lægeerklæring (-attest) ?

Lægeerklæringer / -attester defineres som

- en skriftligt udtalelse
- afgivet af en sundhedsperson
- om en patients helbred eller årsagen til en patients død
- som efter sit indhold er **bestemt til at finde anvendelse i et retsforhold**

En epikrise er **ikke** en lægeerklæring, da den ikke skal anvendes i et retsforhold

En lægekonsulents administrative udtalelse er heller **ikke** en lægeerklæring, da lægekonsulenten har status af sagsbehandler i kommunen.

Case

En læge bliver bedt om at lave en statusattest vedrørende patient, som har ryg- og lændesmerter. I erklæringen skriver lægen bl.a.:

"Jeg har ingen papirer fra yderligere undersøgelser af hendes ryg, vi har ment, at det drejede sig om overbelastning efter fødslen. Jeg ser ingen speciel medicinsk grund til betaling fra det offentlige kasser, men udefra kommende tilflyttere prøver altid at få alt betalt. Hvem lover dem det ??????"

Er denne erklæring i overensstemmelse med lovgivningen?

Krav til attesten

Omhu og uhildethed:

”En autoriseret sundhedsperson skal ved udfærdigelse af erklæringer, som vedkommende afgiver i sin egenskab af autoriseret sundhedsperson, udvise **omhu** og **uhildethed**”

Autorisationslovens § 20, stk. 1

Omhu – faglige krav

Uhildethed – upartiskhed/neutralitet

Case

En speciallæge afgav en erklæring på anmodning fra et jobcenter om en yngre kvindes helbred. I erklæringen anførte lægen bl.a. at kvindens arbejdsmotivation var præget af, at hun havde et aktivt fritidsliv med fuld pasning af 2 børn.

Oplysningen om børnepasning var faktisk forkert, for børnene gik i daginstitution.

Hvilken betydning har en sådan fejl?

Hvad der dog klages over

En kvinde klagede over fejl i journalen. Det fremgik af journalen, at det nyfødte barn var 310 cm.

Case

En kvinde henvendte sig til en psykiater i forbindelse med ægteskabelige problemer. Psykiateren skrev et brev til Statsforvaltningen, hvori lægen bl.a. gav udtryk for, at ægteemanden "var autoritær og velmanipulerende overfor retsvæsen, advokater og andre, som ikke havde sjælelig indsigt."

Er dette en lægeerklæring? Hvis ja, er den i overensstemmelse med lovgivningen?

Formkrav

Formkrav (*Bekg. 908 (2011)*)

- Fornødent lægeligt kendskab til sygdom m.v. (§ 4)
- Tilstrækkelige ID-oplysninger læge/patient (§ 5)
- Benytter patienten sædvanligvis lægen? (§ 5)
- Indeholde vurdering og relevante oplysninger (§ 5)
- **Kilder til viden (egen undersøgelse, oplysninger fra patienten, tredjemand eller journal)(§ 5)**
- Dateret og underskrevet (eller anden entydig id af lægen) (§ 5)
- Udarbejdes hurtigt efter undersøgelsen (§ 8)
 - 8 ugers frists ved erklæringer til offentlige myndigheder vedrørende social pension eller anden offentlige hjælp

Case

En kvinde havde søgt om benådning for afsoning af en fængselsstraf og skulle i denne forbindelse indenfor 2 måneder indsende en udførlig erklæring fra en speciallæge i psykiatri. Kvinden aftalte konsultation med en speciallæge i psykiatri, som utvetydigt tilkendegav, at en erklæring ville kunne være Kriminalforsorgen i hænde indenfor den nævnte tidsfrist.

Erklæringen blev ikke udarbejdet indenfor den aftalte tidsfrist, og selvom kvinden rykkede speciallægen flere gange for erklæringen, var den stadig ikke udfærdiget en måned efter fristens udløb, hvorfor kvinden afbrød det videre samarbejde med speciallægen.

Har psykiateren overholdt lovgivningen?

Formkrav

Formkrav (*Bekg. 908 (2011)*)

- Fornødent lægeligt kendskab til sygdom m.v. (§ 4)
- Tilstrækkelige ID-oplysninger læge/patient (§ 5)
- Benytter patienten sædvanligvis lægen? (§ 5)
- Indeholde vurdering og relevante oplysninger (§ 5)
- Kilder til viden (egen undersøgelse, oplysninger fra patienten, tredjemand eller journal)(§ 5)
- Dateret og underskrevet (eller anden entydig id af lægen) (§ 5)
- **Udarbejdes hurtigt efter undersøgelsen (§ 8)**
 - 8 ugers frist ved erklæringer til offentlige myndigheder vedrørende social pension eller anden offentlige hjælp

Pligt til at udforme attest?

Pligt til at afgive attester over for offentlige myndigheder vedrørende personer, der søger om offentlig økonomisk støtte eller anden offentlig hjælp

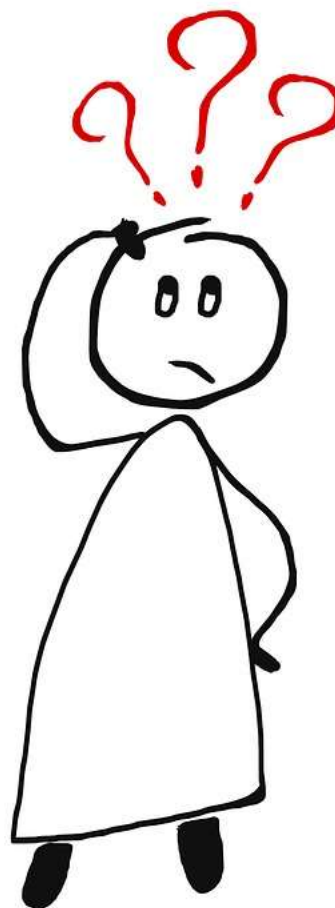
Autorisationslovens § 20, stk. 2

Ikke pligt til at afgive attest efter anmodning fra arbejdsgiver, patienten selv, forsikringssselskab, advokater m.v.

Spørgsmål?

Tak for opmærksomheden

